

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)
9 päivänä heinäkuuta 1997

Asia T-4/96

S
vastaan
Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Henkilöstö – Ammattitauti – Lääketieteellinen lautakunta –
Henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdassa säädetyn korvauksen laskemisen
peruste

Täydellinen teksti ranskan kielellä II - 533

Täydellinen teksti kaikilla kielillä: Yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen
ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeustapauskokoelma, Osa II

Aihe: Kanne, jossa vaaditaan ensiksi kumoamaan yhteisöjen
tuomioistuimen 11.4.1995 tekemä päätös siltä osin, kuin siinä
vahvistetaan työkyvyttömyysaste 6 prosentiksi Euroopan yhteisöjen
virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 73 artiklassa
tarkoitettua korvauksen laskemiseksi, ja toiseksi tunnustamaan, että
kantajalla on oikeus sanottuun 30 prosentin työkyvyttömyysasteen
perusteella laskettavaan korvaukseen, ja kolmanneksi määräämään
suoritettavaksi vahingonkorvausta.

Lopputulos: Hylkääminen.

Tuomion lyhennelmä

Kantaja tuli yhteisöjen tuomioistuimen palvelukseen — —¹.

Kantaja sairastui jonkin aikaa palvelukseen astumisen jälkeen ja joutui keskeyttämään työskentelynsä. Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) liitteessä VIII olevassa 13 artiklassa tarkoitettu työkyvyttömyyslautakunta tunnusti — —, että kantaja oli pysyvästi täysin työkyvytön, mikä esti häntä hoitamasta mihinkään hänen palkkaryhmänsä virkaan kuuluvia tehtäviä. Nimittävä viranomainen päätti — — siirtää kantajan eläkkeelle viran puolesta ja myöntää hänelle henkilöstösääntöjen 78 artiklan nojalla työkyvyttömyyseläkkeen.

Työkyvyttömyyslautakunnan — — antaman puoltavan lausunnon perusteella kantaja aloitti — — uudelleen työskentelyn yhteisöjen tuomioistuimen palveluksessa. Hän sairastui kuitenkin uudelleen — — ja lopetti tämän jälkeen tehtäviensä hoitamisen lopullisesti.

Tämän jälkeen yhteisöjen tuomioistuimessa käynnistettiin samanaikaisesti kaksi erillistä menettelyä. Esillä oleva asia ei koske ensimmäistä menettelyä.

¹ — Tietty päivämäärät on poistettu, jotta kantaja voi pysyä nimettömänä.

Toiseen menettelyyn ryhdyttiin kantajan aloitteesta henkilöstösääntöjen 73 artiklan nojalla. Kantaja vaati 18.12.1989 päivätyllä kirjeellään sairauden tunnustamista ammattitaudiksi.

Tämän vaatimuksen johdosta yhteisöjen tuomioistuimen nimeämä lääkäri totesi lääkärintilauksessaan, että kantajan sairaus ei ollut "ammattitauti – – eikä kyse ollut – – jo aiemmin todetun sairauden ammatillisista syistä johtuvasta pahenemisesta". Nimittävä viranomainen antoi 20.2.1991 kantajalle tiedoksi Euroopan yhteisöjen virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten (jäljempänä määräykset) 21 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti tähän lausuntoon perustuvan päätösluonnoksen, jossa kantajan sairauden tunnustamista ammattitaudiksi koskeva vaatimus hylättiin.

Kantaja vaati 17.4.1991 päivätyllä kirjeellään asian saattamista lääketieteellisen lautakunnan käsiteltäväksi määräysten 21 artiklan toisen alakohdan mukaisesti. Lääketieteellinen lautakunta laati kaksi kertomusta.

Ensimmäisessä 3.3.1993 päivätyssä kertomuksessaan lautakunta totesi, että "S:n ahdistus- ja depressiotila oli kehittynyt hänen tehtäviensä vuoksi, mutta hänen sairaallinen persoonallisuutensa johtui 50-prosenttisesti hänen varsinaisesta sairaudestaan, 30-prosenttisesti hänen yksityiselämänsä tapahtumista ja 20-prosenttisesti hänen työstään". Lautakunta täsmensi, että "työskentely ei ollut sen sairauden, josta S kärsi, olennainen syy eikä sen kannalta määräävä tekijä".

Nimittävä viranomainen, joka katsoi, ettei se voinut tehdä päätöstä tämän kertomuksen perusteella, pyysi 20.6.1994 päivätyllä kirjeellään lääketieteellistä

lautakuntaa vastaamaan viiteen lisäkysymykseen. Lääketieteellinen lautakunta vastasi toisessa, 12.1.1995 päivätyssä kertomuksessaan niihin seuraavasti:

- ”1) S:n pysyvä työkyvyttömyysaste on 30 prosenttia.
- 2) S:llä *ei* ollut jo aiemmin todettua sairautta hänen alkaessaan työskennellä Euroopan yhteisöjen palveluksessa.
- 3) S:n yhteisöjen palveluksessa työskentelyn ja sairauden välinen suora yhteys on 20 prosenttia. Tämä merkitsee sitä, että 100:n asteikolla sairaus on aiheutunut tehtävien hoitamisesta 20-prosenttisesti, sairaalloisesta persoonallisuudesta 50-prosenttisesti ja yksityiselämän tapahtumista 30-prosenttisesti.
- 4) ja 5) Kolmanteen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen näihin kysymyksiin ei ole syytä vastata.”

Nimittävä viranomainen teki 11.4.1995 toisen kertomuksen perusteella seuraavan päätöksen:

- ”1) [Määräysten] 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti S:n pysyvä osittainen työkyvyttömyys vahvistetaan 30 prosentiksi; työkyvyttömyys on saanut alkunsa 20-prosenttisesti S:n yhteisöjen tuomioistuimen palveluksessa hoitamien tehtävien vuoksi.
- 2) S:lle myönnetään 1 094 745 Belgian frangin (BEF) suuruinen korvaus, joka lasketaan 6 prosentin (30 % x 20 %) perusteella ja ottaen huomioon – – sen lääkärintodistuksen, jossa todettiin työolosuhteista johtuva sairaus, antamista edeltäviltä 12 kuukaudelta maksettava peruspalkka eli peruskuukausipalkka 190 060 BEF x 12 kuukautta x 8 x 6 prosenttia.”

Tämä päätös on oikeudenkäynnin kohteena oleva päätös.

Kumoamisvaatimukset

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee lääketieteellisen lautakunnan kertomusten lainvastaisuutta

Määräysten 19 ja 23 artiklan tarkoituksena on antaa lääketieteellisten asiantuntijoiden tehtäväksi kaikkien niiden lääketieteellisten kysymysten arviointi, joilla on merkitystä säännösten mukaisen vakuutusjärjestelmän toiminnan kannalta (40 kohta).

Viittaukset: asia 156/80, Morbelli v. komissio, 21.5.1981 (Kok. 1981, s. 1357, 18 ja 20 kohta); asia 265/83, Suss v. komissio, 29.11.1984 (Kok. 1984, s. 4029, 11 kohta) ja asia C-185/90 P, komissio v. Gill, 4.10.1991 (Kok. 1991, s. I-4779, 24 kohta).

Läketieteellisen lautakunnan tehtävät ovat laajat ja niihin sisältyy kaikkien sellaisten lääketieteellisten arvioiden toimittaminen nimittävälle viranomaiselle, jotka ovat tarpeen nimittävän viranomaisen tehdessä päätöksen, joka koskee virkamiehen sairauden tunnistamista ammattitaudiksi sekä virkamiehen pysyvän työkyvyttömyysasteen vahvistamista (41 kohta).

Tehokkuuden kannalta on kuitenkin toivottavaa, että nimittävä viranomainen saattaessaan asian lääketieteellisen lautakunnan käsiteltäväksi ilmoittaa selkeästi ja täsmällisesti toimeksiannolla ne seikat, joita koskevat lopulliset lääketieteelliset arviot se tahtoo saada. Nimittävä viranomainen voi lisäksi lääketieteellisen lautakunnan kertomuksen saatuaan täsmentää kysymyksiään tai esittää uusia kysymyksiä lisätoimeksiannolla saadakseen kaikki toivomansa arviot. Lääketieteellisen lautakunnan on näissä tapauksissa luonnollisesti vastattava selkeästi ja täsmällisesti nimittävän viranomaisen esittämiin kysymyksiin. Nämä toimeksiannot eivät estä lääketieteellistä lautakuntaa toimittamasta nimittävälle viranomaiselle ylimääräisiä lääketieteellisiä päätelmiä, jotka ovat omiaan selventämään nimittävän viranomaisen päätöstä (42 kohta).

Viittaukset: asia T-64/94, Benecos v. komissio, 23.11.1995 (Kok. H. 1995, s. II-769, 46 ja 58 kohta).

Toinen kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä

Kanneperusteen perusteltavuus

Lääketieteellisen lautakunnan esittämien varsinaisten lääketieteellisten arvioiden on katsottava olevan lopullisia silloin, kun ne on annettu sääntöjenmukaisissa olosuhteissa, ja tuomioistuimien voi valvoa ainoastaan tällaisen lautakunnan kokoonpanon ja toiminnan sekä sen esittämien kertomusten sääntöjenmukaisuutta. Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on toimivalta tutkia, voidaanko lausunnon perustelujen nojalla arvioida syitä, joihin kertomuksen päätelmät perustuvat, ja onko lausunnossa olevien lääketieteellisten toteamusten ja lääketieteellisen lautakunnan päätelmien välillä ymmärrettävä yhteys (54 kohta).

Viittaukset: em. asia Morbelli v. komissio, 18 ja 20 kohta; asia 257/81, K v. neuvosto, 12.1.1983 (Kok. 1983, s. 1, 17 kohta); em. asia Suss v. komissio, 9–15 kohta; asia 277/84, Jänsch v. komissio, 10.12.1987 (Kok. 1987, s. 4923, 15 kohta); asia 2/87, Biedermann v. tilintarkastustuomioistuin, 19.1.1988 (Kok. 1988, s. 143, 8 kohta); em. asia komissio v. Gill, 24 kohta; asia T-154/89, Vidrányi v. komissio, 12.7.1990 (Kok. 1990, s. II-445, 48 kohta); asia T-122/89, F v. komissio, 26.9.1990 (Kok. 1990, s. II-517, 16 kohta); asia T-165/89, Plug v. komissio, 27.2.1992 (Kok. 1992, s. II-367, 75 kohta); asia T-88/91, F v. komissio, 14.1.1993 (Kok. 1993, s. II-13, 39 kohta) ja asia T-556/93, Saby v. komissio, 30.5.1995 (Kok. H. 1995, s. II-375, 35 kohta).

Kolmas kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen 73 artiklan, tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 3 artiklan 2 kohdan ja 12 artiklan 2 kohdan sekä työkyvyttömyystaulukon virheellistä soveltamista

Jos virkamiehen sairauden ainoa, olennainen, määräävä tai tärkein syy johtuu tehtävien hoitamisesta, sairaus on ammattitauti määräysten 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla (79 kohta).

Viittaukset: asia 189/82, Seiler ym. v. neuvosto, 26.1.1984 (Kok. 1984, s. 229, 19 kohta) ja em. asia Benecos v. komissio, 46 kohta.

Tällä säännöksellä ei olisi tehokasta vaikutusta (effet utile), jos virkamiehen sairauden ammattitaudiksi tunnustaminen olisi mahdollista vain tässä yhdessä ainoassa tapauksessa. On nimittäin olemassa monimutkaisempia tilanteita, joissa virkamiehen sairaus johtuu useista eri syistä, ammatillisista ja ei-ammattillisista, fyysisistä ja psyykkisistä, jotka kukin ovat myötävaikuttaneet sairauden puhkeamiseen. Lääketieteellisen lautakunnan on tässä tapauksessa määriteltävä, onko tehtävien hoitaminen yhteisöjen palveluksessa – riippumatta tämän tekijän merkityksen arvioimisesta suhteessa ei-ammattillisiin tekijöihin – ja virkamiehen sairauden välillä suora yhteys esimerkiksi tämän sairauden laukaisevana tekijänä (80 kohta).

Viittaukset: em. asia K v. neuvosto, 20 kohta; asia 76/84, Rienzi v. komissio, 21.1.1987 (Kok. 1987, s. 315, 10 kohta) ja em. asia Plug v. komissio, 81 kohta.

Henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdan, määräysten 12 artiklan ja työkyvyttömyystaulukon perusteella on oltava mahdollista, että virkamiehille maksettavat korvaukset vastaavat säännösten 3 artiklan 2 kohdan eri lääketieteellisiä tilanteita; muuten säännösten tehokas vaikutus (effet utile) ei toteutuisi (85 kohta).

Määräysten 3 artiklan ja erityisesti sen 1 kohdan sanamuoto vahvistaa tämän arvion. Tästä säännöksestä nimittäin ilmenee, että ”ammattitaudin” käsite perustuu yhtäältä virkamiehen sairaudentilan ja toisaalta tehtävien hoitamisen yhteisöjen palveluksessa väliseen yhteyteen. Lisäksi sairautta voidaan pitää ammattitautina ainoastaan, ”jos” tämä yhteys on olemassa (86 kohta).

Tästä seuraa, että jos lääketieteellinen lautakunta toteaa useiden eri ammatillisten ja ei-ammattillisten syiden kuitenkin myötävaikuttaneen välittömästi virkamiehen sairauden puhkeamiseen, nimittävän viranomaisen on otettava huomioon tämä lääketieteellinen toteamus laskiessaan henkilöstösääntöjen 73 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun korvauksen määrää (87 kohta).

Lisäksi ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että lääketieteellinen lautakunta katsoo, että suorittamiensa eri kokeiden tai kyseisellä alalla hankkimansa kokemuksen perusteella se kykenee arvioimaan tai määrittelemään tavalla tai toisella tehtävien hoitamisen merkityksen virkamiehen sairauden puhkeamisen kannalta. Kun lääketieteellisen lautakunnan päätelmiin sisältyy tällainen selkeä ja täsmällinen arvio, nimittävä viranomainen voi edellä mainittua korvausta laskiessaan ottaa sen huomioon (88 kohta).

Neljäs kanneperuste, joka koskee yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamista

Valitusta ja kannetta koskeva saman sisällön vaatimus edellyttää tutkimatta jättämisen uhalla, että yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty kanneperuste on jo esitetty oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä, jotta nimittävä viranomainen on saanut riittävän täsmällisesti tietää kantajan riidanalaista päätöstä koskevasta arvostelusta.

Vaikka yhteisöjen tuomioistuimissa esitetyt vaatimukset voivat sisältää ainoastaan "riitauttamisperusteita", jotka perustuvat samaan kuin mitä valituksessa on esitetty, näitä riitauttamisperusteita voidaan yhteisöjen tuomioistuimissa kuitenkin kehittää kanneperusteilla ja perusteluilla, joita ei välttämättä ole mainittu valituksessa mutta jotka liittyvät siihen läheisesti (98 kohta).

Viittaukset: asia 133/88, Del Amo Martinez v. parlamentti, 14.3.1989 (Kok. 1989, s. 689, 9 ja 10 kohta); asia T-57/89, Alexandrakis v. komissio, 29.3.1990 (Kok. 1990; s. II-143, 8 ja 9 kohta) ja asia T-496/93, Allo v. komissio, 8.6.1995 (Kok. H. 1995, s. II-405, 26 kohta).

On myös muistettava, että koska oikeudenkäyntiä edeltävä menettely ei ole muodollinen ja koska asianosaiset toimivat tässä vaiheessa yleensä ilman asianajajaa, hallinnon ei pidä tulkita valituksia rajoittavasti, vaan sen on päinvastoin tutkittava niitä avoimesti (99 kohta).

Viittaukset: em. asia Del Amo Martinez v. parlamentti, 11 kohta.

Vaatus, joka koskee vastaajan velvoittamista maksamaan 1 973 541 BEF

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan mukaan asianosaisten on esitettävä kannekirjelmässä oikeudenkäynnin kohde. Vaikka työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa on tietyn edellytyksin mahdollista esittää uusia perusteita, näitä määräyksiä ei missään tapauksessa voida tulkita siten, että kantaja voi esittää yhteisöjen tuomioistuimille uusia vaatimuksia ja muuttaa siten oikeudenkäynnin kohdetta (104 kohta).

Viittaukset: asia 232/78, komissio v. Ranska, 25.9.1979 (Kok. 1979, s. 2729, 3 kohta); asia 125/78, Gema v. komissio, 18.10.1979 (Kok. 1979, s. 3173, 26 kohta); asia T-28/90, Asia

Motor France ym. v. komissio, tuomio 18.9.1992 (Kok. 1992, s. II-2285, 43 kohta) ja asia T-398/94, Kahn Scheepvaart v. komissio, tuomio 5.6.1996 (Kok. 1996, s. II-477, 20 kohta).

Edellä mainittu vaatimus ei myöskään ole läheisessä yhteydessä kumoamisvaatimukseen. Virkamiesten kanteiden osalta vahingonkorvausvaatimukset otetaan tutkittavaksi vain, jos henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa säädettyä edeltävää hallinnollista menettelyä on noudatettu. Tämä menettely olisi ehdottomasti pitänyt aloittaa siten, että kantaja olisi kehottanut nimittävää viranomaista korvaamaan aiheutuneen vahingon, ja sitä olisi tarvittaessa pitänyt jatkaa vaatimuksen hylkäämistä koskevasta päätöksestä tehdyllä valituksella (106 kohta).

Viittaukset: asia T-5/90, Marcato v. komissio, 25.9.1991 (Kok. 1991, s. II-731, 49 ja 50 kohta); asia T-1/91, Della Pietra v. komissio, 16.7.1992 (Kok. 1992, s. II-2145, 34 kohta); asia T-50/92, Fiorani v. parlamentti, 8.6.1993 (Kok. 1993, s. II-555, 45 ja 46 kohta); asia T-361/94, Weir v. komissio, 12.3.1996 (Kok. H. 1996, s. II-381, 48 kohta) ja asia T-10/95, Chehab v. komissio, 21.3.1996 (Kok. H. 1996, s. II-419, 67 kohta).

Ratkaisu:

Kanne hylätään.